

POORTAOL

GRATIS VESTINGKRANT VOOR EN DOOR BEWONERS VAN DE VESTING WOUDRICHEM
REDACTIE: DAALDERSTRAAT 4 ▼ 4285 AV WOUDRICHEM ▼ info@woudrichemvesting.nl ▼ JAARGANG 18 ▼ 7 DECEMBER ▼ 2020

BUURTVERENIGINGEN FLIKKEN HET MAAR WEER: HEEL DE VESTING VERLICHT EN CORONA-PROOF IN KERSTSFEEF.

DANKZIJ ALLERTE & ACTIEVE BEWONERS EN BUURTPREVENTIE APP IS HET LIJDZAAM ONDERGAAN VAN OVERLAST VOORBIJ.

DE GEMEENTE WIL GRAAG ONTWIKKELEN, BESLISSEN EN BRUGGEN BOUWEN. ZE KUNNEN IN DE HISTORISCHE HAVEN AAN DE BAK.

ONTDEK JE PLEKJE. HENNIE NEVEN-ROS BLIKT NOSTALGISCH TERUG NAAR DE TIJD VAN 'T CUL EN DE VEFA.

VESTINGBEWONER JEROEN PIJL VOELT ZICH ALS EEN VIS IN HET WATER EN WERPT EEN MUZIKAAL-NETJE UIT.

VESTING LICHT OP IN DONKERE DAGEN

De dagen zijn kort, restaurants zijn gesloten vanwege corona en we worden gevraagd een 'blokjeskerst' te vieren. In deze donkere dagen zal een record aantal kerstbomen de vesting verlichten dankzij een actie van de buurtverenigingen. Hoe je met licht de donkerte verdrijft, weten Ewa Wildmark en Marja Minczeles als geen ander.

Uit onderzoek is bekend dat mensen uit bijvoorbeeld Zweden en Finland juist positief tegen december aankijken. Terwijl ze daar vanaf september tot april maar amper een paar uur daglicht hebben en ze in het noorden zelfs een maand zonder daglicht zitten. Het lijkt een kwestie van de juiste mindset.

Vestingbewoonsters Ewa Wildmark (geboren in Zweden) en Marja Minczeles (geboren in Finland) kijken juist uit naar deze tijd. "Voor Zweden is Sankta Lucia op 13 december een bijzondere feestdag. Een echte volksfeestdag", vertelt Ewa. "Het is het begin van de kerstperiode en ook het feest van het licht." Vol trots laat ze de foto's zien waarop haar dochter destijds in wit gewaad met een krans van brandende kaarsen op het hoofd loopt ("zit wel een nat zakdoekje onder, hoor"), gevolgd door nog meer jongens met punthoed en meisjes met kransen op hun hoofd en beiden ook in een wit gewaad. Samen vormen ze een zogenaamde 'Luciatåg' ('Lucia-trein'). Licht maar ook eten is

Ewa met album

belangrijk. "In Zweden geen feestdag zonder eten! Op en rondom Sankta Lucia liggen de bakkerijen vol met 'lussekatter'. Dit zijn kleine, geelkleurige broodjes met saffraan in de vorm van een 'S'. Naast deze lekkernij horen peperkoeken en glögg, de Zweedse variant van glühwein, ook echt bij de Zweedse winter."

GLÜHWEIN

Ook in Finland is Santa Lucia (zonder k) een waar feest. "We hebben het een beetje van de Zweden gepikt", zegt Marja. "Ook in Finland is het een traditie geworden

met veel licht. Lucia is immers de koningin van het licht. Verder woont de kerstman in Finland; op de Korvatunturi berg om precies te zijn, in de buurt van de Finse stad Rovaniemi. Hij heeft de 'Glögi' (Finse glühwein) populair gemaakt. De Zweden hebben daar weer een eigen variant van gemaakt. Dus we 'lenen' nog wel eens wat van elkaar". Als ik aan Marja vraag of er nog meer dingen zijn die typisch Fins zijn in de donkere dagen reageert ze een beetje verontwaardigd. "Het leven gaat gewoon door. Bovendien met veel sneeuw is het toch best licht, ook als het donker is."

De Finse skipisten zijn tot laat verlicht omdat het door de sneeuw niet pikdonker is."

KERSTBOMEN

Ook de vesting kiest voor licht in deze donkere dagen. Voor de Martinuskerk is zoals elk jaar een grote kerstboom geplaatst door de Stichting Evenementen Woudrichem. Buurtverenigingen hebben de handen in één geslagen om de vesting in de decembermaand met zoveel mogelijk kerstbomen te verlichten. Het initiatief hiervoor ligt bij Sybille van Gammeren. "Ik had het idee om gezamenlijk de ultieme kerstfeest te creëren door de gehele vesting rijkelijk te versieren. Vooral in deze onrealistische tijd heeft een ieder

daar volgens mij behoefte aan". Sybille plaatste haar idee op de app voor de buurtverenigingen en binnen een uur waren de plannen rond! Ze maakte een schitterende kaart met een woordwolk in de vorm van een kerstboom die de buurtverenigingen bij een ieder in de bus deden ... en inmiddels zijn er 170 kerstbomen door vestingbewoners betaald en besteld.

En daar blijft het niet bij. Alle buurtverenigingen, inclusief de onlangs gestarte buurtvereniging voor Bagijnenstraat, Kloosterhof en Nieuwstad, organiseren enkele buitenactiviteiten waarover informatie volgt.

Dochter van Ewa tijdens Sankta Lucia

"CORONAPROOF SOCIAL DISTANCE STREET BAND"

We zoeken muzikanten om mee te spelen in onze 'semi-akoestische straat-buurt-band' die op straat (en op 1,5 meter afstand) tijdens de kerstactiviteiten wat deuntjes speelt.

info@woudrichemvesting.nl
Bel of App: 06-53 20 60 99

GEZOCHT: KERSTBOMENHOTEL

De vesting telt deze weken bijna 200 kerstbomen met kluit waarvan verreweg de meeste na gebruik niet meer de grond in gaan. Dat is niet meer van deze tijd.

De redactie zoekt daarom een ondernemend iemand met grond, die de bomen weer terug wil plaatsen om ze na een jaar vertroetelen weer aan de eigenaar te geven. Tegen een redelijke vergoeding natuurlijk. Lijkt ons mooi circulair, goed voor de biodiversiteit en echt duurzaam. Er komen steeds meer van dit soort kerstbomenhotels in Nederland, dus waarom niet in of nabij Woerkum?

BUURTBEWONERS BEWAKEN DE RUST

De afgelopen maanden hebben jongeren, door voornamelijk het afsteken van knalvuurwerk, veel overlast veroorzaakt binnen de Woudrichemse vesting. Om dit tegen te gaan zijn meerdere vestingbewoners op straat gaan surveilleren. Marc Verhaar is één van. Hij trok aan de bel nadat bleek dat groepen jongeren zich niet alleen richtten op het afsteken van vuurwerk.

"Dat jongeren zich vervelen en daarom 's avonds met vrienden op straat afspreken daar heb ik begrip voor. Ik ben zelf ook jong geweest, maar er zijn wel grenzen. Vandalisme, vernieling, intimidatie, geweld dat kan gewoon niet", zegt Marc Verhaar.

Al een aantal keer is de politie betrokken geweest bij de onrust. Zo is de politie ingelicht over het bankje op de Rijkswal dat in de nacht van zaterdag 23 oktober op zondag 24 oktober in brand werd gestoken. Nadat kinderen zijn lastiggevallen heeft de politie gereageerd door twee agenten naar de vesting te sturen die onherkenbaar hebben gepatrouilleerd. Er zijn toen

drie jongens staande gehouden en een paar zijn er gevlucht. Degene die werden gecontroleerd hadden geen vuurwerk bij zich.

BLIJF MELDEN

De buurtbewoners die geregeld rondjes lopen willen de rust in de vesting terugbrengen. Marc Verhaar: "Je hoopt dat er door het patrouilleren van buurtbewoners en politie een signaal gegeven wordt onderling en ook naar andere groepen toe dat ze welkom zijn zolang ze geen rozigheid uithalen."

Het lijkt erop dat het iets rustiger is geworden in de vesting. Af en toe hoor je nog een verdwaalde knal, maar vermoedelijk hebben de controles en rondjes lopen gezorgd voor een vermindering van de overlast.

"Als er iets ergs aan de hand is dan is het belangrijk dat mensen dat blijven melden bij de politie", zegt Marc Verhaar. "Als jij het niet meldt, kunnen zij niet reageren."

Het meldnummer is 0900-8844.

De brug bij de historische haven is de laatste dagen steeds schever gaan liggen. De draagbalk is doorgerot, maar de constructie hangt op de verticale damwand. De situatie is veilig genoeg. Straver uit Ammerzoden (weg- en waterbouw) lost het z.s.m. op.

VESTINGRECHTEN

Het is al even geleden, 1356: het jaar dat Woudrichem stadsrechten kreeg. Een plaquette aan de Vissersdijk herinnert er statelijk aan. Stadsrechten zouden ons vrijheid en een veilige vesting garanderen. Alsnu lijkt er weinig sprake meer van deze vestingsrechten; dit privilege zijn we gaandeweg kwijtgeraakt. Intussen zijn we overgeleverd aan de grillen van een stadsbestuur dat ver buiten de vesting resideert en weinig oog heeft voor de noden van de vestigingbewoners.

Ooit hebben wij – import-Poorters – een andere vesting verruild voor Woudrichem. Deze relocatie was vooral ingegeven door het feit dat onze eerdere historische binnenstad toenemend bestemd leek voor personen van buiten de vesting. Het geflirt met toeristen leidde tot een Anton Pieck-achtige promotie van de binnenstad. Tienduizenden mensen scharrelenden er bijwijken door de veel te smalle stegen. Vuurkorven verlichtten onze brandgevaarlijke monumenten; vestingbewoners mochten alleen opgesmukt met fluoriserende, plastic

polsbandjes zonder betaling huiswaarts keren. Zo werd die vesting voor haar eigen bewoners haast onneembaar.

Zo bekommerlijk is het in Woerkum beslist niet – laten we daar vooral voor waken –, maar ons aloude vestingsrecht heeft hier evenzeer afgedaan. Er worden ons papiercontainers in de vaak veel te kleine maag gesplitst. Als ik de deur uitloop, moet ik wegduiken voor koeriers en andere coureurs. Dreunende motorbendes rammelen in rotten van een half dozijn de sponningen uit onze ramen, knalvuurwerklieden van elders zorgen voor nog meer zinloos kabaal. Onze veiligheid moeten we intussen met burgerwachten zelf maar zien te garanderen.

Ooit behelsde het vestingsrecht de mogelijkheid tot tolheffen en de optie om stadspoorten te sluiten. Zouden we dit recht niet in ere moeten herstellen? Te beginnen met een motorloze zondag? Of misschien: parkeren buiten de vesting voor niet-Poorters..? Wie weet is dan dat historische moment uit 1356 ook toekomstbestendig.

Em

VOOR ANKER IN DE VESTING

Een klein jaar nu woont Jeroen Pijl aan de Hoogstraat 49 in Woerkum. Jeroen is 28 jaar geleden geboren in Amsterdam en opgegroeid op het visserseilandje Marken. Hij studeerde Scheepsbouw in Leeuwarden en op Terschelling. Niet verwonderlijk dat hij bij Scheepsbouwer Damen werkt als scheepstekenaar. Hij vertelt heel gepassioneerd over het bedrijf.

Het varen zat in zijn bloed, al heel jong had hij zeilles in een Optimist op de Gouwzee. Voor een klein bedrag kun je elke zomer leren zeilen, dat deden toen bijna alle kinderen op Marken. Maar wat de zalmschouw is voor Woudrichem is de Botter voor Marken. Daar worden ook nog wedstrijden mee gevaren. Als kind heeft Jeroen op bidders gevaren, later ook als maat op Tjalken, Klippers, Skûtsjes en zat hij bij de bemanning van de KNRM. Daarnaast voer hij als schipper op een salonbootje met gasten over de Amsterdamse grachten.

BOOT BOUWEN

Op dit moment is hij, naast zijn werk bij Damen, vrijwillig bemanningslid op het zeilschip 'Eendracht' uit Rotterdam. Het is wel duidelijk dat we hier met iemand te maken hebben die graag op het water zit. Jeroen is ook een Optimist (een klein bootje) aan het bouwen. In de toekomst wil hij misschien nog eens een grotere zeilboot bouwen vertelt hij.

Maar hoe kwam je in Woerkum terecht? "Ik heb een korte tijd in het centrum van Gorinchem gewoond. Dat vond ik leuk wonen, alleen 's nachts wat rumoerig. Toen ik de vesting van Woerkum binnenkwam voelde het zo

vertrouwd. Het stadje heeft wel iets van Marken. Woerkum; met de ligging aan de grootste rivieren van Nederland, met de steden dichtbij, maar ook het vijf na grootste natuurgebied van Nederland de Biesbosch op fietsafstand, het slot Loevestein en alle fortten. Woerkum biedt zoveel mogelijkheden. Ik zag Cafe 't Hoekske, waar op dat moment jong en oud bij elkaar zaten en dacht, 'dit is perfect. Mooier wordt het niet'!"

MINI CONCERTJE

Ook het huis waar hij woont, vindt hij perfect. "Het is prachtig gelegen, met zicht over het water, een haventje om de hoek en 's nachts lekker rustig. Mijn vrienden mis ik wel, maar ze komen graag

naar Woerkum, evenals mijn ouders. De eerste tijd dat ik hier woonde had ik steeds het idee dat ik op vakantie was. Wel hoop ik dat alles weer gauw een beetje normaal gaat worden na deze coronatijd. Super dat we een leuke buurtvereniging hebben met leuke activiteiten. Ik kijk uit naar alles wat nog komen gaat en wil heel graag de mensen in Woerkum leren kennen."

Jeroen kan ook nog eens lekker koken, dat bleek tijdens dit interview, maar dat hij dan ook nog een mini concertje geeft met Amsterdamse zeemansliederen op zijn gitaar en erbij zingt is helemaal een verrassing. Hij zou ook graag met anderen willen musiceren. Dus bij deze de oproep!

DAGBOEK VAN JACOBA

FRAGMENTEN UIT HET FICTIEVE DAGBOEK VAN JACOBA VAN BEIEREN
DOOR CLAUDIA MASER-GRABNER

2 augustus 1415

Wij zijn ondertussen in 's-Gravenhage aangekomen en wonen in een prachtig huis direct aan zee. De zeelucht maakt ons moe en loom waardoor we de halve dag in bed liggen. Vanmorgen heb ik een wandeling door de duinen gemaakt. De meid hield een parasol boven mijn hoofd zodat mijn gezicht niet zou verbranden. De aanblik van de zee benam me de adem, hij was woest en ik raakte niet uitgekeken op de rollende groengrijze golven.

Wat had ik graag mijn jurk uitgedaan en me in mijn ondergoed in zee gebaad. De meid vertelde dat het zout niet goed voor mijn huid zou zijn en de stroming te gevaarlijk, ik zou kunnen verdrinken.

Daarna vertelde ze mij dat zij lang geleden met haar moeder naar zee was gegaan en dat die dag haar broertje was verdronken. Het kereltje was op een onbewaakt moment de zee ingelopen en door de golven meegenomen. Ze zagen zijn handje nog even boven het water en daarna was hij weg. Ik heb me voorgenomen om later nooit met mijn kinderen naar zee te gaan.

Jacoba

DOOR
HENNIE NEVEN-ROS

...DE FLESENKELDER VAN 'T CUL.
We togen daar allemaal heen met ons scharreltje. Daar werd je al dronken van de lucht alleen al, dus menig verliefd paartje kwam daar loecht in het hoofd vandaan en wie weet wat daar allemaal beloofd en gebeurd is...

Als je geluk had, zat er nog niemand als je er kwam, maar je kon er ook met 3 stelletjes makkelijk zitten zonder bij elkaar af te kijken... 't Is dat je de flessen af en toe hoorde rollen, anders wist je niet dat er nog meer zaten, zo donker was het daar binnen. Nu is het Cultureel centrum afgebroken, dus geen verliefde stelletjes meer tussen de lege flessen...

Andere plekskes waren er ook zat... Het Merelnest van Janus bij "Boven het gat" was ook populair bij de jong verliefden. Door de Vissersdijk liep je over de Schapendam naar het pad dat naar het voetveer ging, zo het pikkedonker in. Het was een drukte van belang daar

WITTE NOG ...

op zaterdagavond en alle bankjes waren bezet. Achter de molen had je er ook zo een, die ik maar niet zal benoemen, want die kuil hebben de Jaja's al uitvoerig belicht...

Bij de Vefa (fabriekje onder de Teerkamer) had je van die grote vensterbanken waar menig paartje zat. Als de luiken dicht zaten was het plekske bezet. Er moest geklommen worden om erin te komen en het was behoorlijk

krap daarbinnen, maar als je verliefd was stapte je er vanaf je rose wolk zo naar binnen. Woerkum zat vol met stille, soort van geheime plekskes waar iedereen van wist maar waar niemand over praatte... Weg... alles weg...

De jeugd van nu moet op zoek naar nieuwe plekskes, maar de romantiek en de spanning van de plekskes van toen zullen ze nooit meer vinden op de plekskes van nu.

't Cul stond aan de Vissersdijk nr 1 (direct na 't Hoekske).

Redactie:
Ronald van den Ende
Lukas van der Klaauw
Sophie Krale
Monique van de Ven
Cecilia Verhaar

Fotografie:
Ronald van den Ende
Sophie Krale
Cecilia Verhaar

Illustratie:
Ineke Becht

Drukwerk:
HH-productions - Andel

Contact:
info@woudrichemvesting.nl
Bel of App: 06-53 20 60 99

Redactie bij artikel 'Witte nog...':

De Vefa was een fabriekje onder de Teerkamer, waar ijzerspiralen voor bedden, matrassen en stoelen gemaakt werden. Vefa betekent waarschijnlijk Veren Fabriek en zat daar tot ±1965. Annemiek van Straten (1955) herinnert zich nog dat de meiden die daar werkten tijdens de pauze in de ramen van de Kazerne (aan de walkant) naar hun transitorradio luitsterde, kauwgom kauwde of zaten te roken. Aangrenzend stond het pand van de Christelijke School (ingang aan de walkant) en Openbare School (ingang halverwege Hugo de Grootstraat). Er liep ook onderlangs een pad tussen de Kazerne en de wal.